

Eötvös Péter: Vonósnégyesek Calder Quartet

Először a 2015/16-ban komponált The Sirens Cycle, majd az 1992-es Korrespondenz hallható a felvételen. Miután repertoárjára vette a Calder Quartet a Korrespondenz, olyan vonósnégyest rendelt a szerzőtől, amelyben a négy hangszerhez énekhang is társul. E felkérés eredményezte azt a művet, amely pusztán hallás alapján aligha nevezhető vonósnégyesnek. Nemcsak azért, mert mind a hét tételében szerepel énekhang, hanem azért is, mert a hangszeres anyag oly sűrű és egyszersmind rétegezett, hogy a játékosok száma csupán valószínűsíthető. Vannak zeneszerzők, akik titkolják a komponálás folyamatának fázisait, a szerzői szándékok alakulását, mások szívesen elemzik műveiket. Eötvös Péternek különleges érzéke van aziránt, hogy beavassa a részletekbe az érdeklődőket, ugyanakkor a végeredményt hallgatva úgy érezhetjük: a szerzői invenció olyan terület, amely örökre ismeretlen mindazok számára, akik nem próbáltak maguk is komponálni. Mintha magánmitológiáról lenne szó, amely bármiféle közzététel ellenére teljes jelentésgazdagságával csupán a szerzőnek mutatkozik meg. A szöveggel való kapcsolatot illetően érdekes az a kettősség, hogy miközben a hangzás iránt megkülönböztetett érdeklődéssel viseltetik a szerző, és az e területen történt vizsgálódásai eredményezik a kompozíció struktúráját, hangszínvilágát, s megannyi ritmikai-metrikus viszonylatrendszerét, nem tartja szükségesnek, hogy a hallgató értse (követni tudja) a szöveget. Ez az elképzelés valósul meg a Szirének-ciklusban is, ahol a szoprán szólamában az irodalmi szövegek eredeti nyelven szerepelnek (Joyce angolul, Homérosz ógörögül, Kafka németül). E tekintetben még izgalmasabb a szöveg nélküli Korrespondenz, amelynek három tétele három drámai jelenet Leopold és Wolfgang Mozart 1778-as levelezéséből. Játékmódok sokaságával elképesztően gazdag hangszín-készletet aknáz ki Eötvös. Kétségtelen, hogy vonósnégyeseinek előadása a kiválasztottakra vár; olyan együttesekre, amelyeket a technikai felkészültségen túl foglalkoztatnak az újszerű hangzás-lehetőségek. Több kell, mint a szerencse, hogy igényes szerző és művei előadására hivatott előadók találkozzanak. Eötvös esetében vélhetőleg szerepet játszik az a szempont is, hogy a karmester munkásságának ismerete eleve megteremtheti azt az odaadó figyelmet, amely nélkül nem jöhet létre élményt adó interpretáció.

Fittler Katalin